

Kitabu cha Danieli - Nambari Thelathini na Nne

Ufunuo wa Danieli: Safari ya kinabii kupitia historia ya dunia na hukumu za Mungu

Jeff Pippenger

2023-12-29

Sura sita za kwanza za kitabu cha Danieli zinawakilisha historia ya mnyama wa nchi wa Ufunuo sura ya kumi na tatu. Marekani (mnyama wa nchi) ilianza kama ufalme wa sita wa unabii wa Biblia mnamo mwaka 1798, wakati upapa (mnyama wa bahari wa Ufunuo sura ya kumi na tatu) ulipopokea jeraha la mauti la kinabii, na ukamaliza utawala wake kama ufalme wa tano wa unabii wa Biblia.

Historia ya mnyama atokaye katika nchi ni historia ya onyo la kukaribia kwa hukumu za Mungu. Mwanzoni mwa historia ya mnyama atokaye katika nchi, hukumu ya uchunguzi ya Mungu ilianza, na mwishoni mwa historia ya mnyama atokaye katika nchi hukumu ya utekelezaji ya Mungu huanza. Onyo la kukaribia kwa hukumu ya uchunguzi ya Mungu, mwanzoni, liliwakilishwa na ujumbe wa malaika wa kwanza wa Ufunuo sura ya kumi na nne, uliofika katika 'mwisho wa wakati' mnamo 1798. Onyo la kukaribia kwa hukumu ya utekelezaji ya Mungu, mwishoni, linawakilishwa na ujumbe wa malaika watatu wa Ufunuo sura ya kumi na nne, uliofika katika 'mwisho wa wakati' mnamo 1989.

Kila "wakati wa mwisho" sehemu ya kitabu cha Danieli hufunuliwa. Katika mwanzo wa historia ya mnyama wa nchi, mnamo 1798, sura za saba, nane na tisa za Danieli zilifunuliwa. Sura hizo zinawakilishwa kama ono la Mto Ulai. Katika mwisho wa historia ya mnyama wa nchi, mnamo 1989, sura za kumi, kumi na moja na kumi na mbili za Danieli zilifunuliwa. Sura hizo zinawakilishwa kama ono la Mto Hiddekel. Kila mara kitabu cha Danieli kinapofunuliwa, kuna mchakato wa majaribu wa hatua tatu unaoletwa juu ya kizazi kinachoishi wakati huo.

Akasema, Enenda zako, Danieli; kwa maana maneno hayo yamefungwa na kutiwa muhuri hata wakati wa mwisho. Wengi watatakaswa, watafanywa weupe, na kujaribiwa; bali waovu watafanya maovu; wala hakuna miongoni mwa waovu atakayeelewa; bali wenye hekima wataelewa. Danieli 12:9, 10.

Mchakato wa kujaribiwa wa hatua tatu unategemea muundo wa neno la Kiebrania linalotafsiriwa kuwa "kweli," ambalo liliundwa kwa kuunganisha herufi ya kwanza, ya kumi na tatu, na ya mwisho za alfabeti ya Kiebrania. Neno hilo la Kiebrania linawakilisha na linamiliki nguvu ya uumbaji ya Mungu. Kweli yote ya kinabii imejengwa juu ya neno hilo, kama ulivyo mchakato wa kujaribiwa wa hatua tatu katika Danieli sura ya kumi na mbili. Neno hilo linawakilisha si tu nguvu ya uumbaji ya Mungu, bali pia Yesu Kristo, aliye Kweli, na ambaye pia ni wa Kwanza na wa Mwisho, kama inavyoonyeshwa na herufi ya kwanza na ya mwisho za alfabeti ya Kiebrania.

Historia ya awali ya mnyama wa nchi, wakati onyo la kukaribia kwa hukumu ya upelelezi lilipowasili katika wakati wa mwisho mnamo 1798, inawakilishwa na malaika wa kwanza wa

Ufunuo kumi na nne. Ujumbe wa malaika wa kwanza wa Ufunuo sura ya kumi na nne unajumuisha hatua zote tatu, ambazo ni ukweli, na ambazo zinawakilisha mchakato wa majaribio wa hatua tatu uliokikabili kizazi wakati malaika wa kwanza alipowasili mnamo 1798.

Kisha nikaona malaika mwingine akiruka katikati ya mbingu, akiwa na injili ya milele awahubirie wakao juu ya nchi, na kwa kila taifa, na kabila, na lugha, na jamaa; akisema kwa sauti kuu, Mcheni Mungu, na mpeni utukufu; kwa maana saa ya hukumu yake imekuja; mwabuduni yeye aliyefanya mbingu, na nchi, na bahari, na chemchemi za maji. Ufunuo 14:6, 7.

Historia ya mwisho ya mnyama wa nchi, wakati onyo la kukaribia kwa utekelezaji wa hukumu lilipofika wakati wa mwisho mnamo 1989, inawakilishwa na malaika watatu wa Ufunuo sura ya kumi na nne. Malaika hao watatu wa Ufunuo kumi na nne wanawakilisha hatua tatu, ambazo ndizo ukweli, na malaika hao watatu wanawakilisha mchakato wa kujaribiwa wa hatua tatu uliokabiliana na kizazi kilichoishi wakati malaika wa tatu alipowasili mwaka 1989.

Nikaona malaika mwingine akiruka katikati ya mbingu, akiwa na injili ya milele ili aiwahubirie wakao duniani, na kila taifa, na kabila, na lugha, na watu, akisema kwa sauti kuu, Mcheni Mungu, mpeni utukufu; kwa maana saa ya hukumu yake imekuja; mwabuduni yeye aliyefanya mbingu, na nchi, na bahari, na chemchemi za maji. Na akamfuata malaika mwingine, akisema, Babeli ameanguka, ameanguka, ule mji mkuu, kwa kuwa aliwafanya mataifa yote kunywa divai ya ghadhabu ya uasherati wake. Na malaika wa tatu akawafuata, akisema kwa sauti kuu, Mtu yeyote akimwabudu yule mnyama na sanamu yake, na akipokea chapa yake katika kipaji cha uso wake, au katika mkono wake, huyo atakunywa divai ya ghadhabu ya Mungu, iliyomiminwa bila kuchanganywa ndani ya kikombe cha hasira yake; naye atateswa kwa moto na kiberiti mbele ya malaika watakatifu, na mbele ya Mwana-Kondoo; na moshi wa mateso yao hupanda juu milele na milele; wala hawana raha mchana wala usiku, wale wamwabuduo mnyama na sanamu yake, na mtu yeyote apokeaye chapa ya jina lake. Hapa ndipo subira ya watakatifu ilipo; ndio hao wazishikao amri za Mungu, na imani ya Yesu. Ufunuo 14:6-12.

Kitabu cha Danieli kimejengwa juu ya ujumbe wa malaika watatu. Muundo huo ni hatua tatu za neno la Kiebrania la “kweli”, na pia mchakato wa majaribu wa hatua tatu unaolingana nao, lakini mchakato wa majaribu hujidhihirisha juu ya mstari wa kihistoria wa mnyama wa nchi wa Ufunuo sura ya kumi na tatu (Marekani), na pia juu ya mstari wa kihistoria wa pembe mbili za mnyama wa nchi (Ujamhuri na Uprotestanti). Historia ya Marekani, kuanzia mwaka 1798 na kuendelea hadi sheria ya Jumapili inayokuja karibuni, ndilo kipindi kilekile cha historia ambamo kanisa la Waadventista wa Sabato lipo. Kwa hiyo, kitabu cha Danieli pia kinajumuisha muundo unaonyesha historia ya Uadventista, kuanzia mwaka 1798 na kuendelea hadi sheria ya Jumapili inayokuja karibuni. Kwa kufanya hivyo, kitabu cha Danieli hutambua historia zilezile za kinabii zinazowakilishwa katika kitabu cha Ufunuo, na kwa kufanya hivyo hutoa shahidi wa kwanza anayekamilisha ujumbe wa shahidi wa pili. Ukamilifu wa vitabu viwili unakamilishwa kwa jambo lile lile la kinabii lililokuwapo katika uhusiano kati ya Agano la Kale na Agano Jipya.

Historia ya maisha, kifo, na kufufuka kwa Yesu, kama ya Mwana wa Mungu, haiwezi kuthibitishwa kikamilifu bila ushahidi uliomo katika Agano la Kale. Kristo amefunuliwa katika Agano la Kale kwa uwazi uleule kama katika Agano Jipya. Moja hushuhudia juu ya Mwokozi atakayekuja, na jingine hushuhudia juu ya Mwokozi aliyekuja kwa namna iliyotabiriwa na manabii. Ili kuthamini mpango wa ukombozi, Maandiko ya Agano la Kale lazima yaeleweke kwa kina. Ni nuru iliyotukuzwa kutoka katika zamani za kinabii inayodhihirisha maisha ya Kristo na mafundisho ya Agano Jipya kwa uwazi na uzuri. Miujiza ya Yesu ni uthibitisho wa uungu wake; lakini uthibitisho ulio na nguvu zaidi kwamba yeye ndiye Mkombozi wa ulimwengu hupatikana katika unabii wa Agano la Kale ukilinganishwa na historia ya Agano Jipya. Yesu aliwaambia Wayahudi, "Tafuteni katika Maandiko; kwa kuwa ndani yake mnadhani mna uzima wa milele; nazo ndizo zinazoshuhudia kunihusu." Wakati huo hakukuwa na Maandiko mengine yaliyokuwapo isipokuwa ya Agano la Kale; hivyo agizo la Mwokozi ni wazi. Roho ya Unabii, juzuu ya 3, 211.

"Historia ya maisha, kifo, na ufufuo wa Yesu" inafupisha kazi ya Kristo kwa ajili ya wanadamu, na inashuhudia kuhusu hatua tatu, na hatua hizo tatu ni "kweli." Neno la Kiebrania "kweli" linamwakilisha Yesu, ambaye ni wa kwanza na wa mwisho, mwanzo na mwisho, na Alfa na Omega, na neno lenyewe linajumuisha herufi ya kwanza na ya mwisho zinazowakilisha jambo lilelile, kwa kuwa kama Alfa na Omega, Yesu anaonyesha mwisho wa jambo pamoja na mwanzo wa jambo. Maisha, kifo na ufufuo wa Kristo ni kweli, kwa kuwa miongoni mwa mambo mengine yanawakilishwa na hatua tatu, na hatua ya kwanza na ya mwisho zote ni "uzima," maana "uzima" na "ufufuo" vyote ni "uzima." Herufi ya katikati katika neno hilo la Kiebrania ni herufi ya kumi na tatu ya alfabeti, na kumi na tatu ni ishara ya uasi, na kifo cha Kristo kilisababishwa na uasi wa Shetani na wana wa Adamu, walioungana katika uasi wake.

Uelewa wa Ufunuo wa Yesu Kristo katika kitabu cha Ufunuo hufunuliwa kabla tu ya kufungwa kwa mlango wa rehema kwa wanadamu, na kipengele cha msingi cha kweli inayofunuliwa wakati huo ni kwamba Kristo ndiye "kweli," Alfa na Omega, ambaye hutia sahihi yake kama Alfa na Omega juu ya kweli alizoziamuru ziwepo katika Neno lake. Alipoandika Dada White, "Historia ya maisha, kifo, na ufufuo wa Yesu, kama ile ya Mwana wa Mungu, haiwezi kuthibitishwa kikamilifu bila ushahidi uliomo katika Agano la Kale. Kristo amefunuliwa katika Agano la Kale kwa uwazi ule ule kama alivyo katika Agano Jipya," alikuwa akithibitisha, kwa wale watakaona, kwamba ujumbe wa malaika watatu katika Ufunuo sura ya kumi na nne (ambao pia umepangwa juu ya hatua zile zile tatu, yaani "uzima, kifo na ufufuo"), "hauwezi kuthibitishwa kikamilifu bila ushahidi uliomo" katika kitabu cha Danieli.

Anabainisha pia kwamba kitabu cha Danieli kinatoa ushahidi kuhusu Babeli "itakayokuja", ilhali kitabu cha Ufunuo kinatoa ushahidi kuhusu Babeli ambayo "imekuja" kwa jinsi ilivyotabiriwa na kitabu cha Danieli. Zaidi ya hayo, programu tumizi inabainisha kwamba "ili kulithamini" kitabu cha Ufunuo, kitabu cha Danieli "lazima kieleweke kikamilifu", kwa kuwa "ni mwanga uliotukuzwa" kutoka katika kitabu cha Danieli "unaodhihirisha maisha ya Kristo na mafundisho" ya kitabu cha Ufunuo "kwa uwazi na uzuri."

Maneno yake yanaweza pia kueleweka kubainisha kwamba "miujiza ya Yesu" inayowakilishwa katika kitabu cha Ufunuo ni "uthibitisho wa uungu wake; lakini uthibitisho wenye nguvu zaidi kwamba yeye ni Mkombozi wa dunia hupatikana" wakati unabii wa kitabu cha Danieli "ukilinganishwa na historia" ya kitabu cha Ufunuo. Zaidi ya hayo, inaweza kutambuliwa kwamba wakati "Yesu alipowaambia Wayahudi, 'Chunguzeni Maandiko; kwa maana ndani yake mnafikiri kwamba mna uzima wa milele, nayo ndiyo yanayonishuhudia mimi,'" kwamba kwa Wayahudi wa kiroho leo, kitabu cha Danieli ndicho kinachoshuhudia Ufunuo wa Yesu Kristo, na kwamba ufunuo huo ambao umeondolewa muhuri kabla tu ya kufungwa kwa mlango wa rehema ndiko uzima wa milele unakopatikana.

Kitabu cha Danieli kinaweka wazi kweli za kinabii ambazo hukamilishwa katika Kitabu cha Ufunuo. Muundo wake umejengwa juu ya hatua tatu zinazowakilishwa na neno la Kiebrania la "kweli", na kwa hiyo kitabu chenye kinawakilisha jaribio kwa kizazi wakati mambo haya yanapovunjwa mihuri na kuwekwa wazi. Yesu mwenyewe, akiwa Alfa na Omega, anasisitizwa moja kwa moja katika maneno ya kwanza kabisa na sura ya kwanza ya Kitabu cha Ufunuo. Makala haya pia yameonyesha kwamba sura ya kwanza ya Danieli ina muundo na sifa zilezile za kinabii za ujumbe wa malaika wa kwanza katika Ufunuo sura ya kumi na nne.

Ujumbe wa malaika wa kwanza na sura ya kwanza ya Danieli, vyote viwili vinatambua mchakato wa majaribio wa hatua tatu ambao ni alama bainifu ya Alfa na Omega. Sura hiyo inaanza kwa Babeli halisi kuishinda Yuda halisi, na kitabu hicho huishia kwenye pambano la mwisho kati ya Babeli na Yuda linalowakilishwa katika mistari sita ya mwisho ya Danieli sura ya kumi na moja. Katika mistari hiyo Babeli ya kiroho inashindwa na Yuda ya kiroho, wakati huohuo Mikaeli anasimama na mlango wa rehema kwa wanadamu unafungwa. Mistari hiyo inawakilisha mwisho wa historia ya kinabii ya vita kati ya Babeli na Yuda. Katika mistari hiyo, kuponywa kwa jeraha la mauti kunaonyeshwa.

Aya zinazoeleza uponyaji wa jeraha la mauti zinaanza na aya ya arobaini ya Danieli kumi na moja, ambayo inaanza kwa maneno, "Na wakati wa mwisho." "Wakati wa mwisho" katika aya hiyo unawakilisha mwaka 1798, wakati upapa ulipopokea jeraha lake la mauti. Kisha aya hizo zinasimulia jinsi jeraha la mauti linavyoponywa, huku upapa ukishinda, kwanza adui yake, mfalme wa kusini (Muungano wa Kisovyeti), pili mshirika wake, nchi tukufu (Marekani), na tatu mhasiriwa wake, Misri (Umoja wa Mataifa). Katika aya arobaini na tano upapa (mfalme wa kaskazini) unafikia mwisho wake, bila yeyote wa kumsaidia. Hadithi ya uponyaji wa jeraha la mauti la upapa katika aya hizo inaanza na anguko la upapa mnamo 1798, kisha inamalizika kwa kuinuka kwa mwisho na kuanguka kwa upapa. Aya zilizo kati ya ufunguzi wa kifungu na hitimisho lake zinaainisha uasi unaotokea katikati.

Neno la Kiebrania la "ukweli" liliundwa kwa kuunganisha herufi ya kwanza, ya kumi na tatu, na ya mwisho ya alfabeti ya Kiebrania. Kumi na tatu ni nambari inayowakilisha uasi, na historia kati ya mwanzo na mwisho. Katika kifungu cha mwisho cha unabii katika kitabu cha Danieli, vita vilevile vinavyowakilishwa katika mistari ya kwanza kabisa ya kitabu hicho vinawakilishwa tena. Mistari hiyo inatambuliza sura ya kwanza, ambamo tunapata mchakato wa majaribio wa hatua tatu ambao ndio ukweli. Kisha katika kifungu cha mwisho tunapata hatua zilezile tatu kwa kuwa kinaanza na

anguko la kwanza la upapa na kuishia na anguko la mwisho la upapa, na katikati kumewekwa uasi wa siku za mwisho.

Ndani ya mistari ile sita ya mwisho ya Danieli sura ya kumi na moja, kuna shahidi wa pili wa ukweli, kwa kuwa mamlaka ya kwanza ya kijiografia ambayo upapa ulipaswa kuipindua (mfalme wa kusini) ni ishara ya nguvu ya joka, kama ilivyo pia ya mwisho kati ya zile nguvu tatu za kijiografia (Misri). Kushinda kwa hatua tatu kunakohitajika ili jeraha la mauti liponye, kunaanza na mfalme wa kusini ambaye ni ishara ya nguvu ya joka ya ukanamungu, na ya mwisho kati ya zile nguvu tatu, inayowakilishwa na Misri, ndiyo ishara kuu ya kibiblia ya ukanamungu unaohusishwa na joka. Kwa kweli, neno linalotafsiriwa kama "kusini" katika mstari wa arobaini wa kifungu hicho ni "negeb," ambalo wakati mwingine hutafsiriwa kama Misri. Vikwazo vitatu hivyo vina muhuri wa ukweli, kwa maana kizuizi cha kwanza ndicho kizuizi cha mwisho. Nguvu iliyo katikati ni nchi tukufu (Marekani). Marekani ndiko kunakoletwa uasi wa sheria ya Jumapili, na ishara ya Marekani hapo mwanzo ilikuwa makoloni kumi na tatu.

Alama ya Alfa na Omega imetanda katika kitabu cha Danieli, na inatoa ushuhuda ambao, unapoletwa pamoja na kitabu cha Ufunuo, unathibitisha uungu wa Yesu Kristo. Kwa mujibu wa sura ya kumi na mbili ya Danieli, na mchakato wa majaribio wa hatua tatu unaotokea katika kizazi ambapo kitabu kinapofunguliwa muhuri wake; kukataa ufunuo wa muundo wa kitabu cha Danieli ni kuwa miongoni mwa wale wanaotambuliwa kama waovu. Kwa mujibu wa sura ya kumi na nne ya Ufunuo, kukataa ufunuo wa muundo wa kitabu cha Danieli ni kuwa miongoni mwa wale wanaotambuliwa kama wanaoabudu mnyama na sanamu yake.

Kitabu cha Ufunuo kinabainisha kwamba kabla tu ya mlango wa rehema kufungwa, Ufunuo wa Yesu Kristo unafunguliwa, na Ufunuo wa Yesu Kristo unajumuisha kufunguliwa kwa muundo wa kitabu cha Danieli.

Akitunukiwa na watu majukumu ya dola na kuaminishwa siri za falme zenye mamlaka ya ulimwengu wote, Danieli aliheshimiwa na Mungu kama Balozi Wake, na akapewa ufunuo mwingi wa siri za enzi zijazo. Unabii wake wa ajabu, kama ulivyoandikwa naye katika sura ya 7 hadi 12 za kitabu kinachobeba jina lake, haukueleweka kikamilifu hata na nabii mwenyewe; lakini kabla ya kazi za maisha yake kukamilika, alipewa hakikisho lenye baraka kwamba 'mwishoni mwa siku'—katika kipindi cha mwisho cha historia ya dunia hii—angeruhusiwa tena kusimama katika fungu lake na nafasi yake. Hakukabidhiwa aelewe yote ambayo Mungu alikuwa amefunua kuhusu kusudi la kimungu. 'Funga maneno haya, uutie muhuri kitabu,' akaelekezwa kuhusu maandiko yake ya kinabii; haya yalipaswa kutiwa muhuri 'hata wakati wa mwisho.' 'Enenda zako, Danieli,' malaika akamwambia tena mjumbe mwaminifu wa Yehova; 'kwa maana maneno haya yamefungwa na kutiwa muhuri hata wakati wa mwisho.... Enenda zako hata mwisho; kwa kuwa utapumzika, nawe utasimama katika fungu lako mwisho wa siku.' Danieli 12:4, 9, 13.

"Tunapokaribia mwisho wa historia ya dunia hii, unabii uliorekodiwa na Danieli unahitaji uangalizi wetu maalum, kwa kuwa unahusiana na wakati huu tunaouishi. Pamoja nao yapaswa kuambatanishwa mafundisho ya kitabu cha mwisho cha Maandiko ya Agano Jipya. Shetani amewaongoza wengi kuamini kwamba sehemu za kinabii za maandishi ya Danieli na ya

Yohana mfunuaji haziwezi kueleweka. Lakini ahadi iko wazi kwamba baraka maalum zitaandamana na kujifunza unabii huu. 'Wenye hekima watafahamu' (aya ya 10), ilinena juu ya maono ya Danieli yaliyopaswa kufunguliwa katika siku za mwisho; na kuhusu ufunuo ambao Kristo alimpa mtumishi wake Yohana kwa mwongozo wa watu wa Mungu katika karne zote, ahadi ni, 'Heri asomaye, na wao waisikiao maneno ya unabii huu, na wayashika yaliyoandikwa humo.' Ufunuo 1:3." Manabii na Wafalme, 547.

Akizungumza kwa mtazamo wa wakati ujao kwa zama zake, Dada White alisema, "tunapokaribia mwisho wa historia ya dunia hii", "'wenye hekima wataelewa," kwamba "unabii ulioandikwa na Danieli unadai umakini wetu maalum, kwa kuwa unahusiana na wakati wenyewe tunaouishi." Yale "mafunuo mengi ya siri za enzi zijazo. Unabii wake wa ajabu, kama ulivyoandikwa naye katika sura za saba hadi kumi na mbili za kitabu kinachobeba jina lake," "yataondolewa muhuri katika siku za mwisho."

Kitabu cha Danieli kinapofunuliwa, huleta mchakato wa usafishaji wa hatua tatu, unaokijaribu kizazi kinachoishi wakati Simba wa kabila la Yuda anapowakabidhi watu Wake kitabu cha Danieli. Katika Ufunuo kumi, Dada White anatufahamisha kwamba yule malaika aliyeshuka alikuwa "si mwingine ila Yesu Kristo mwenyewe." Katika Ufunuo kumi, yule malaika alikuwa na kitabu kidogo kilichofunguliwa mkononi Mwake, ambacho Yohana aliagizwa kukichukua na kukila. Kitabu hicho kilifunuliwa na Simba wa kabila la Yuda, ambaye si mwingine ila Yesu Kristo mwenyewe; kwa hiyo kitabu ambacho Yohana aliagizwa kukila kilikuwa kitabu kidogo cha Danieli.

Ni Simba wa kabila la Yuda ndiye aliyefungua muhuri wa kitabu, na akampa Yohana ufunuo wa yale yanayopaswa kutokea katika siku hizi za mwisho.

Danieli alisimama katika urithi wake kutoa ushuhuda wake, uliotiwa muhuri hadi wakati wa mwisho, wakati ambapo ujumbe wa malaika wa kwanza utatangazwa kwa ulimwengu wetu. Mambo haya ni ya umuhimu usio na kifani katika siku hizi za mwisho; lakini ilhali 'wengi watatakaswa, na kufanywa weupe, na kujaribiwa,' 'waovu watafanya uovu; wala hakuna miongoni mwa waovu atakayeelewa.' Jinsi hili lilivyo kweli! Dhambi ni uvunjaji wa sheria ya Mungu; na wale ambao hawatakubali nuru kuhusu sheria ya Mungu hawataelewa kutangazwa kwa ujumbe wa malaika wa kwanza, wa pili, na wa tatu. Kitabu cha Danieli kinaondolewa muhuri katika Ufunuo kwa Yohana, na hutuchukua mbele hadi matukio ya mwisho ya historia ya dunia hii.

"Je, ndugu zetu wataweka akilini kwamba tunaishi katikati ya hatari za nyakati za mwisho? Someni Ufunuo kwa uhusiano na Danieli. Fundisheni mambo haya." Ushuhuda kwa Wahudumu, 115.

Kukataa ufunuo wa muundo wa kitabu cha Danieli, ambao sasa unaondolewa muhuri, ni kuwa miongoni mwa wale wanaotambuliwa kuwa waovu. Sura sita za kwanza za Danieli zinaanzisha muundo wa kinabii unaowakilisha historia ya kinabii ya Uadventista, mnyama wa nchi, miaka sabini ya kiishara ya Isaya sura ya ishirini na tatu, pembe mbili za Uprotestanti na Ujamhuri, historia ya kinabii ya ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili, na historia ya ujumbe wa malaika watatu. Sura sita za mwisho za Danieli zinabainisha ujumbe wa kinabii unaoondolewa muhuri

mwanzoni na mwishoni mwa historia hizi zote zilizotajwa hapo awali.

Sura ya kwanza ya Danieli ni historia ya harakati za malaika wa kwanza, mwanzoni mwa historia ya mnyama wa nchi. Sura ya kwanza hadi ya tatu ni historia ya harakati za malaika wa tatu, mwishoni mwa historia ya mnyama wa nchi. Sura ya nne inapaswa kuendana na sura ya kwanza, kama mwanzo, na sura ya tano na ya sita zinapaswa kuendana na sura ya kwanza hadi ya tatu, kama mwisho. Kuongezeka kwa maarifa kunakowakilishwa katika sura ya saba, ya nane na ya tisa kunapaswa kuendana na sura ya kwanza kama historia ya mwanzo. Kuongezeka kwa maarifa kunakowakilishwa katika sura ya kumi, ya kumi na moja na ya kumi na mbili kunapaswa kuendana na sura ya kwanza hadi ya tatu kama historia ya mwisho.

Mstari kwa mstari, programu hii hutambua historia ya mwanzo ya mnyama wa nchi kuwa ni sura ya kwanza, ya nne, ya saba, ya nane na ya tisa. Programu hii pia hutambua historia ya mwisho ya mnyama wa nchi kuwa ni sura ya kwanza hadi ya tatu, sura ya tano, ya sita na ya kumi hadi ya kumi na mbili. Hivyo, kitabu cha Danieli kimewasilishwa kama mwanzo na mwisho wa mnyama wa nchi.

Basi mwanzo wa mnyama wa nchi unaweza kutambuliwa kama Danieli sura ya kwanza, kwa maana sura ya nne inawekwa juu ya sura ya kwanza (mstari juu ya mstari). Sura ya saba, ya nane na ya tisa pia zinawekwa juu ya sura ya kwanza. Kwa hiyo, mwanzo wa historia ya mnyama wa nchi unawakilishwa na Danieli sura ya kwanza.

Kadhalika, kuhusu mwisho wa mnyama wa nchi. Mwisho wa historia ya mnyama wa nchi unawakilishwa na sura ya kwanza hadi ya tatu, na sura ya tano, ya sita, ya kumi, ya kumi na moja na ya kumi na mbili huwekwa juu ya zile sura tatu za kwanza (mstari juu ya mstari), hivyo basi mwisho wa historia ya mnyama wa nchi unawakilishwa na sura tatu za kwanza za Danieli.

Sura ya kwanza inawakilisha mwanzo na kisha sura ya kwanza hadi ya tatu zinawakilisha mwisho, na muundo wa moja kisha tatu, unabainisha kwamba muundo wa kinabii wa kitabu cha Danieli ni sawa kabisa na muundo wa kinabii wa malaika watatu wa Ufunuo sura ya kumi na nne. Kama ilivyo katika Danieli, malaika wa kwanza anawakilisha historia tofauti, lakini pia ni theluthi moja ya historia ya malaika watatu. Wakati huohuo, kadiri utambuzi huu unavyobainisha na kusisitiza mchanganyiko wa tatu na mmoja, huo pia ndio muundo wa neno la Kiebrania la 'kweli', ambalo linawakilisha si Kristo tu na nguvu ya uumbaji ya Mungu, bali pia mchakato wa hatua tatu wa kujaribiwa na kutakaswa; mchakato huo unawakilishwa katika Danieli sura ya kwanza, na tena katika Danieli sura ya kwanza hadi ya tatu.

Yesu, ambaye ni ukweli, pia ni wa Kwanza na wa Mwisho, na kwa muktadha huo historia ya harakati za malaika wa kwanza inarudiwa kwa usahihi uleule katika historia ya malaika watatu, hivyo inakubalika kinabii kuziweka sura tatu za kwanza za Danieli sambamba na sura ya kwanza ya Danieli, kwa kuwa mwanzo daima huonyesha mwisho. Kisha kitabu cha Danieli kinakuwa "kitabu kidogo" kilicho mkononi mwa malaika, kwa maana "kitabu kidogo" cha Danieli kinaweza kuwakilishwa kikamilifu katika Danieli sura ya kwanza.

Tutaendelea na ujifunzi wetu wa kitabu cha Danieli katika makala inayofuata.

Miongoni mwa waliotafutwa na maafisa waliokuwa wakijiandaa kutekeleza masharti ya amri ya kifalme walikuwamo Danieli na rafiki zake. Walipoambiwa kwamba kwa mujibu wa amri hiyo nao wangeuawa, 'kwa shauri na hekima' Danieli akamwuliza Ariochi, jemadari wa walinzi wa mfalme, 'Kwa nini amri hii ya mfalme imekuwa ya haraka namna hii?' Ariochi akamweleza habari ya fadhaa ya mfalme juu ya ndoto yake ya ajabu, na ya kushindwa kwake kupata msaada kutoka kwa wale aliokuwa amewaamini sana mpaka wakati huo. Aliposikia hayo, Danieli, akitia maisha yake hatarini, akathubutu kuingia mbele ya mfalme na akaomba apewe muda, ili amwombe Mungu wake amfunulie ile ndoto na tafsiri yake.

Mfalme aliridhia ombi hili. 'Ndipo Danieli akaenda nyumbani kwake, akawajulisha jambo hilo Hanania, Mishaeli, na Azaria, wenzake.' Pamoja walitafuta hekima kutoka kwa Chanzo cha nuru na maarifa. Imani yao ilikuwa imara katika ufahamu kwamba Mungu alikuwa amewaweka walipo, kwamba walikuwa wakifanya Kazi Yake na kutimiza matakwa ya wajibu. Wakati wa utata na hatari, daima walimgeukia Yeye kwa mwongozo na ulinzi, naye alikuwa amethibitisha kuwa msaada wa karibu wakati wote. Sasa kwa toba ya moyo wakajisalimisha upya kwa Hakimu wa dunia, wakiomba kwamba Awape ukombozi katika wakati huu wao wa hitaji maalum. Wala hawakuomba bure. Mungu yule waliyemheshimu, sasa aliwaheshimu. Roho ya Bwana ikatulia juu yao, na kwa Danieli, 'katika maono ya usiku,' ikafunuliwa ndoto ya mfalme na maana yake.

Kitendo cha kwanza cha Danieli kilikuwa kumshukuru Mungu kwa ufunuo aliompa. 'Himidiwe jina la Mungu milele na milele,' akasema; 'kwa kuwa hekima na uweza ni vyake; naye hubadili nyakati na majira; huondoa wafalme, na kuweka wafalme; huwapa wenye hekima hekima, na maarifa kwa wale wajuao ufahamu; hufunua mambo ya vilindini na ya siri; ajua yaliyo gizani, na nuru hukaa pamoja naye. Nakushukuru, nakusifu, Ee Mungu wa baba zangu, uliyenipa hekima na uweza, na umenijulisha sasa kile tulichokuomba kwako; kwa maana sasa umetujulisha sisi jambo la mfalme.' Manabii na Wafalme, 493, 494.